

NOVADNIEKS

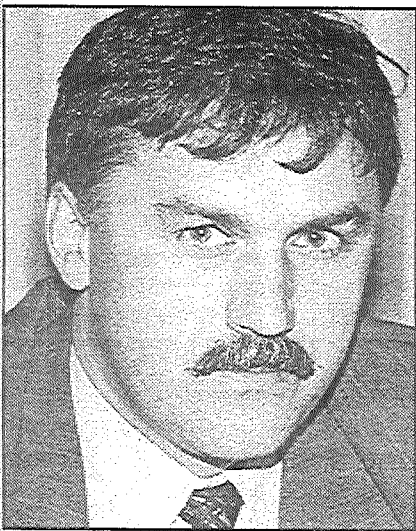
PREIĻU RAJONA LAIKRAKSTS

• Nr. 91 (6808)

• Trešdiena, 1997. gada 10. decembris

• Cena Ls 0,16

Rajona padomes deputāti vērtē savu darbu «Mums jāvērtē sevi salīdzinājumā»

Ilmārs Meluškāns, rajona padomes deputāts no politisko organizāciju vēlēšanu apvienības, ieguvis 1664 balsis, visus trīspopus gadus vadīja rajona padomes darbu:

— Lai redzētu, ka esam labi vai slikti stādājuši, vajag vērtēt sevi salīdzinājumā ar tuvākajiem kaimiņiem, ar citiem rajoniem. Un tāpēc varam secināt, ka pārējo vidū nemaz tik slikti neizskatāmies. Ir pat vairākas lietas, kuru risinājumā mēs esam pat krietni vien priekšā aizsteigušies.

Piemēram, rajona padomes tehniskais nodrošinājums. Republikā nav daudz tādu rajonu, kur padomes varētu izmantot Internetu, elektronisko pastu, kur ir ieviests un tiek izmantots iekšējais dator-tīkls.

Republikā daudzi speciālisti zina mūsu rajona padomes attīstības plānošanas nodalījumu, kura sāka aktīvi strādāt 1994. gada beigās. Liekas, ka Preiļu rajons ir vistuvāk tam, ka mums būs reāls tālākas attīstības plāns. Jāņem vērā, ka tāda plāna nav valstij kopumā...

Esam vieni no tiem, kam izdevies vislabāk tikt galā ar ceļu fonda līdzekļu izmantošanu un sabiedriskā transporta dotēšanai paredzētās naudas izmantošanu.

Tomēr šī laika posmā (uzskatu, ka mums atvēlētais laiks bija pārāk īss) visu paspēt nemaz nav iespējams. Patiesībā darbs ir tikai sācies, un tiem, kuri nāks mūsu vietā, iesākt vajadzēs turpināt. Gribu uzsvērt, ka mēs līdzekļus neesam tērējuši lāpoties, bet mēģinājām tos ieguldīt lietās, kr atdevē būs jūtama nevis pēc gada, bet pēc krietni ilgāka laiciņa.

Nu kaut vai ar tiem pašiem ceļiem. Ja mēs būtu visus līdzekļus iztērējuši bedrīšu aizlāpīšanai, protams, būtu aizbēruši vairāk caurumu asfaltā. Bet izlēmām, ka daudz vērtīgāks par bedrēm ir, teiksim, tilts pāri Dubnai Arendolē. Rezultātā ir

sasniegts kas daudz vērtīgāks — tilts pastāvēs daudzus gadus desmitus. Ja nauda nebūtu turēta vienās rokās ceļu fondā, tilta, droši vien, nebūtu.

Ievērojami palielinājies autobusu maršrutu skaits. Esam pavisam tuvu tam brīdim, ka no jebkuras apdzīvotas vietas cilvēki vismaz reizi nedēļā tomēr varēs atbraukt uz rajona centru. Vēl šī gada sākumā nebijām pat tuvu tādai situācijai. Nu jau sākt aprūkt autobusu, lai varētu atklāt jaunus maršrūtus. Šovasar uzcēlām piebūvi autobusu parka garāžām, iegādājāmies divus jaunus autobusus. Un iet runa par to, ka pirksim vēl divus.

Preiļu rajona padome var lepoties ar to, ka esam atraduši līdzekļus un iespēju katru gadu apbalvot rajona skolu labākos audzēkņus, valsts olimpiāžu uzvarētājus, kā arī viņu skolotājus. Ja rīdzinieki saņem labākiem skolotājiem dāvāja zelta pildspalvas, par to visa televīzija un prese runāja. Mēs tik skaļi nebijām, tomēr esmu pārliecināts, ka naudas prēmijas skolēniem bija apliecinājums — ja tev ir gudra galva un centība, maizi tu vienmēr varēsi nopelnīt.

Lai gan rajonā visiem labi zināmas kultūras nama problēmas, liekas, ka šajos gados tomēr nebijām pagriezuši kultūras dzīvei muguru. Centāmies ievērot to, ka mums jāgādā par visu rajonu. Tāpēc centra iedzīvotājiem šķiet, ka te kultūras aktivitāšu bija maz. Toties daudz interesantu pasākumu notika citur rajonā.

Arī sporta jomā esam kļuvuši par nopietnu centru Latgalē, mūs pazīst arī Latvijas pārējos novados. Nekad agrāk Preiļu rajonā nebija tik daudz sporta pasākumu, kā pēdējos trīspopus gados. Sākārtota sporta bāze, kaut nu turpmāk arī spētu visu saturēt un uzturēt, jo «Cerība» ir viens no tiem objektiem, ar kuriem varam lepoties.

Kā sasniegumu noteikti jāatzīmē pagastu sakoptības skates. Tās bija noderīgas cilvēkiem gan laukos, gan pilsētās — ja redz tavu darbu, ja to novērtē un pasaka paldies, tad rodas stimuls turpināt. Un tā rajonā parādījās daudz vairāk sakoptu vietu, mazāk nezāļu un neapļautu ceļmalu. Bet bijušo kolhozu aplupušo uzrakstu vietā uzstādīti glīti pagastu nosaukumi.

Viss, par ko es runāju iepriekš, attiecas uz laiku, kad nauda jau nopelnīta, kad tā jātērē. Bet rajona pašvaldībai ir jābūt tai vietai, kur rodas stimuls naudu pelnīt. Gribu izteikt cerību, ka mēs nebijām tie, kuri traucēja naudas pelnīšanai. Vismaz nevienam nebija liegts nākt uz padomi un izmantot visas mūsu tehniskās iespējas un attīstības nozales datu bāzi. Domāt par jaunām naudas pelnīšanas iespējām cilvēkus ir sapurinājušas arī pēdējās iestrād-

nes, kas saistītas ar īpaši atbalstāmā reģiona statusa piešķiršanu Preiļu rajonam.

Kad apstiprināja projektu titulsarakstu, rajona padomē bija iesniegti apmēram simts projektu pieteikumi. Tātad, simts idejas rajonā — tas nav maz.

Pašvaldību reforma man neliekas īpaši optimistiska. Pašreizējā ekonomiskajā situācijā līdzšinējais modelis, manuprāt, bija optimāls. Bija atdalītas divas svarīgas lietas. Viena pašvaldība pamatā nodarbojās ar ikdienas jautājumiem, lauzīja galvu, kā dabūt naudu kurināmā iegādei, kā nodrošināt iedzīvotājus ar komunālajiem pakalpojumiem, kā iedot sociālos pabalstus. Bet rajona padome bija otra pašvaldība, kam ar likumu nebija jāpilda šādi ikdienas pienākumi. Tā varēja plānot budžetu tā, lai kaut kas atliktu arī tālākai nākotnei, lai varētu realizēt apjomīgas idejas, nu kaut vai piedalīšanās republikas dziesmu svētkos.

Domāju, ka jaunajai padomei lemt būs sarežģītāk. Lēmēji taču būs tie, kam dienā jānes ikdienas nasta. Viņiem būs prātā nevis rajona budžets un kā to labāk sadalīt, bet gan tas, kur ņemt naudu sociālajai palīdzībai vai mazuta iegādei.

Līdz ar labojumiem likumā rajona pašvaldība tagad būs reprezentējoša iestāde. Māc šaubas, vai tāda veidā tā spēš reāli pārstāvēt un aizstāvēt rajona intereses Latgalē un galvaspilsētā.

Nav noslēpums, ka šīs izmaiņas virzītas uz tālāku administratīvu teritoriālo reformu. Kāds Vanagu pamatskolas skolotājs teica, ka pagasta padome ir tā vieta, no kurienes redzama katra māja, katra ģimene, kura, piemēram, trūkuma dēļ nevar laist bērnu skolā. Ja pašvaldības kādreiz apvienos, tās izveidosies tik lielas, ka tur neko vairs nevarēs zināt un pārredzēt. Varbūt tadā gadījumā labāk palielināt pašvaldību finansējumu? Ar līdzšinējo naudu nekas nav iespējams — absurda situācija, ka, piemēram, Vārkaņas pagasta padome ņēma kredītu no Valsts kases, un valdība uz pašvaldības rēķina iedzīvojās par kredīta procentu tiesu!..

Jaunajai padomei novēlu lai viņiem pietiek apdomas nesadrumstālot te uzkrāto potenciālu, kas lieti noderēs visam rajonam. Var jau, protams, paņemt pa krēslam un pa kompjūteram, bet pagastam tas nekādu labumu nedos. Un vēl — izvairieties no sikumainības! Lēmumu pieņemšanas mehānisms ir ļoti smags, tāpēc domājiet vairāk par to, kā rajons izskatīsies kopumā. Tad jums izdosies. Svešie taču neskries šurp, lai mūs glābtu.

Lidija Kirillova
Turpinājums

3. lpp.

PREIĻU RAJONA PADOMĒ

2. decembrī Preiļu rajona padomes deputāti pulcējās uz kārtējo, iespējams, pēdējo sēdi.

Deputāti izskatīja jautājumu par izmaiņām 1997. gada budžetā. Sakarā ar pašvaldību izlīdzināšanas fonda dotāciju pārreķinu un papildus iekasētajiem rajona padomes nodokļiem, deputāti nolēma iedalīt līdzekļus šādiem uzņēmumiem: Līvānu slimnīcai 13374,12 latus, Preiļu slimnīcai 4900,03 latus, Preiļu rajona kultūras namam 570 latus, rajona padomei 1100 latus, Ārdavas pamatskolas remontdarbu apmaksai 1000 latus, biedra nauda Latvijas Pašvaldību savienībai 641,85 lati, labāko sportistu prēmēšanai 400 latus, reģionālās slimokases statūtka-pitālam 500 latus, biedra nauda «Daugavas fondā» 300 lati, finansējums teritoriālpārveidošanai 11190 lati, pedagoģisko darbinieku algām 46789 lati. 100 lati iedalīti rajona skolotāju korim braucienam uz dziesmu svētku ieskaņas koncertu Rīgā, bet 1600 lati — Preiļu Valsts ģimnāzijai internāta telpu nodrošināšanai ar silto ūdeni.

Pēc ilgām diskusijām un visu ie-interesēto pušu viedokļu noklausīšanās deputāti ar privatizācijas komisijas sagatavotajām izmaiņām apstiprināja akciju sabiedrības «Preiļu siers» iesniegto grāmatu nama «Latgale» privatizācijas projektu, kā arī apstiprināja ēku pirkšanas pretendentu atlases nolikumu.

Deputāti nolēma iedalīt 4000 latu no rajona padomes dabas resursu nodokļa kā dalības naudu Preiļu attīrīšanas ietaišu celtniecībai. Šī summa jau iepriekš bija paredzēta Preiļiem — atkritumu izgāztuves vai attīrīšanas iekārtu celtniecībai. Pilsētai aktuālāka ir attīrīšanas iekārtu celtniecības turpināšana.

100 lati tika iedalīti Vārkaņas pagasta padomei ar meža ugunsgrēkiem saistīto izdevumu segšanai.

Rajona padomes deputāti nolēma, ka jāņem 79025 latus liels kredīts Preiļu poliklinikas ēkas siltināšanas projekta īstenošanai. Uzņēmuma ieguldījums būs 19756 lati jeb aptuveni 25 procenti no kopējās summas. Kredīta atdošanas ilgums ir desmit gadi, bet kredīta atmaksas ir garantēta ar rajona padomes budžetu. Šāds lēmums tika pieņemts sakarā ar to, ka pašvaldību kredītēšanas fonda padome beidzot izlēmusi finansēt Preiļu poliklinikas siltināšanas projektu (SCORE programmas ietvaros).

Preiļu rajona padome nolēma piedalīties bezpeļņas uzņēmuma «Preiļu rajona olimpiskais centrs» izveidošanā. Šādā veidā būs iespējams piesaistīt rajona uzņēmējus sporta finansēšanai, jo sponsoriem ir nodokļu atlaides.

Preiļu rajona padomes deputāti akceptēja sadraudzības līgumu starp Preiļu rajonu un Lietuvas Republikas Utenas rajonu. Līgums stāties spēkā pēc tā abpusējas parakstīšanas brīža starp rajonu padomēm vai līdzvērtīgām institūcijām.

L.Kirillova

Tikai līdz 20. novembrim varat abonēt «Novadnieku» janvārim un visam 1998. gadam!

ABONĒŠANAS CENAS:

1 mēnesim	1,28
3 mēnešiem	3,84
6 mēnešiem	7,68
12 mēnešiem	15,36

LATVIJĀ

■ Saeima, izskatot 1998. gada budžetu, nobalsoja par vairākiem deputātu priekšlikumiem, kurus nebija atbalstījuši nedz valdība, nedz Saeimas Budžeta un finansu komiteja. Rezultātā Preiļu 1. pamatskola nākamgad saņems 95 000 latu.

■ Saeima pēc vairākiem mēģinājumiem beidzot pieņēma grozījumus Latvijas Republikas Satversmē, kas paredz Saeimas un Valsts prezidenta pilnvaru pagarināšanu. Līdzšinējo trīs gadu vietā turpmāk Saeimas un Valsts prezidenta pilnvaru laiks būs četri gadi.

■ Par godu policijas dienai krimināl-policijas priekšnieks Aloīzs Blonskis paaugstināts dienesta pakāpē – viņš kļuvis par par ceturto policijas ģenerāli.

■ Valsts Statistikas komiteja ziņo, ka inflācija novembrī bijusi 0,5 procenti. Kopējā inflācija šī gada vienpadsmit mēnešos bijusi 6,8 procenti. Lielākā ietekme uz cenu palielināšanos novembrī bijusi uztura produktu sadārdzināšanās dēļ – pavisam uztura produkti sadārdzinājušies par vienu procentu, taču atsevišķi pārtikas produkti kļuvuši ievērojami dārgāki – kartupeļi un dārzeņi par 6,8 procentiem, piens un piena produkti – par 2,4 procentiem, augu eļļa – par 8,1 procentu.

■ Aizsardzības ministrs Tālavs Jundzis paziņoja, ka budžeta līdzekļu trūkuma dēļ līdz nākamā gada aprīlim Nacionālo bruņoto spēku personālsatāvs tiks samazināts vidēji par 20-25 procentiem.

■ Kāds anonīms čečenu lauku komandieris paziņojis, ka Čečenijas-Krievijas karā no 1994. līdz 1996. gadam pret Krievijas karaspēku čečenu rindās karājuši seši vai septiņi brīvprātīgie no Baltijas valstīm.

■ Līdz 1998. gada 1. jūlijam pagarināts Eiropas Drošības un sadarbības organizācijas misijas darbības Latvijā mandāts. Šādu lēmumu pieņēma Latvijas valdība un Ārlietu ministrija.

■ Eiropas parlaments atbalstījis vienlaicīgu iestāšanās sarunu sākšanu ar visām Eiropas Savienības kandidātvalstīm, tāpat – arī ar Latviju, un noraidīja Eiropas komisijas rekomendāciju sākt sarunas tikai sešām valstīm (kuru vidū no Baltijas valstīm bija tikai Igaunija).

■ Saeimas Valsts pārvaldes un pašvaldību komisija nolēma pirmajā lasījumā atbalstīt grozījumus Korupcijas novēršanas likumā. Grozījumi paredz stingrākas un precīzākas pretkorupcijas normas amatpersonām.

■ Saeima atkārtoti uz septiņiem gadiem Valsts kontroliera amatā ievēlēja Raiči Černaju. Šajā amatā viņš atrodas jau kopš 1995. gada 3. decembra.

■ Saeima pieņēma grozījumus sabiedrisko organizāciju un to apvienību likumā, paredzot, ka sabiedriskās organizācijas varēs pārveidoties par politiskajām, saglabājot iepriekšējo nosaukumu.

Pēc nacionālās preses materiāliem

Nākotnes attīstība nav spiesta lieta

Patiešām, nav spiesta lieta. Par nākotni var domāt, var arī nedomāt. Var prognozēt un plānot, var arī neņemt galvā tādas gudrības un turpināt raknāties pa savu smilšu kasti. Preiļu pilsētas domē, acimredzot, svaru kausi nosvērušies uz to pusi, kur cilvēki grib redzēt savu pilsētu skaistu un plaukstošu nevis pārvēršamies par tumšu un dubļainu miestu, kāda tā bija pirms daudziem gadu desmitiem.

Novembra nogalē Preiļu domē runāja par pilsētas attīstības plānošanu. Rajona padomes attīstības plānošanas nodaļas vadītāja Valērija Stūra organizētais un vadītais seminārs bija pirmais no vairākiem citiem līdzīgi iekārtotajiem semināriem, kuru gaitā paredzēts vismaz aptuveni noskaidrot, kāda būs pilsētas sociālā un ekonomiskā attīstība, kādi ir cēloņi pašreizējai finansiālajai mazkustībai Preiļos un kā rīkoties tālāk.

Seminārā bija aicināti piedalīties pilsētas privāto uzņēmēju, pašvaldības uzņēmumu un iestāžu vadītāji, domes speciālisti, lai kopā atrastu to ceļu, kas pieņemams pilsētai un tās iedzīvotājiem un varbūt pavisam savādāks nekā to iedomājas Rīgas ministrijās.

Pēc pilsētas domes priekšsēdētāja

Vladimira Ivanova domām, Preiļu tālāka virzība un attīstība ir iedomājama un saistāma tikai ar visa Preiļu rajona attīstību. Un šim ceļam ir viens mērķis – radīt arvien jaunas un jaunas darba vietas vietējiem iedzīvotājiem. Paraleli tam jāattīsta infrastruktūra – transports, pakalpojumi. Lai šo mērķi arī veiksmīgi sasniegtu, labvēlīgi un ar atbalstu jāizturas pret tiem pilsētas uzņēmumiem, kuri ir lielākie darba devēji un kuri tādi gatavojas būt. V.Ivanovs uzskata, ka tie ir akciju sabiedrība «Preiļu siers», bijušā Ogres trikotāžas kombināta filiāle jeb sabiedrība «VS TEKS», kā arī PSS «Turība».

Bet mazie uzņēmēji, tie, kuri dod darbu trim, pieciem vai piecpadsmit cilvēkiem? Vai viņi nav atbalstāmi, tāpēc, ka ir pārāk mazi? Un kāpēc viņiem ir tādas «klapītes» uz acīm, ka aiz tām nevar saskatīt idejisko virzību?.. Jautājumu, izrādās, pagaidām ir daudz vairāk nekā atbilžu. Semināra dalībnieki pārsteidzoši aktīvi izteica savas domas par to, kas pilsētas attīstībā būtu svarīgākais – investīciju piesaiste no ārpuses vai kopīgas stratēģijas izstrāde ne vienam gadam, bet tālai perspektīvai.

Varbūt tādas elementāras lietas kā ceļu un ielu remonts, lai ar bedrēm nevajag šokēt iebrākušos ārzemniekus, kuri nā-

kamreiz gatavi savas mašīnas uz valsts robežas atstāt. Varbūt rast iespēju pilsētā izveidot normālu viesnīcu, no tagadējās drausmīgajiem apstākļiem ārzemju partneri mūkdami mūk un jau rīta agrumā sēž pie uzņēmuma priekšnieka kabineta durvīm, lai sasildītos, padzertu kafiju un nomazgātos siltā ūdenī.

Lai ar to visu tiktu skaidrībā, lai saprastu, pie kuriem darbiem un kādā veidā ķerties klāt tuvākā vai tālākā nākotnē, vispirms vajag apzināt esošo un pārlicināties, vai mēs pietiekami labi to jau izmantojam: zemes platības, ražošanas objektus, veikalus, izglītības iestādes un tā tālāk.

Līdz nākamajam semināram, kas paredzēts 11. decembrī, gan domes pilsētvides komisijai, gan pilsētas zemes komisijai, domes ekonomistei, kā arī deputātiem būs krietni jāpapūlas, lai paspētu izdarīt to, ko viņi nosauca par esošo apzināšanu. Tomēr pats galvenais ir tas, ka visi beidzot bija sanākuši kopā, runāja un domāja. Lai gan ir arī kādas šaubas, vai šim darbam, kas uzsākts, būs rezultāts, jo nākotnes attīstībā absolūti nekādas skaidrības nav visas valsts līmenī. Šķiet, ka augstajos Rīgas līmeņos visai izplatīta ir tendence, ka doma par nākotni nav spiesta lieta.

L.Kirillova

Konkurss «Ceļā uz pilsonisko sabiedrību»

Sabiedrībā un masu mēdijos bieži dzird runājam par to, ka Latvija ir ceļā no totalitārā režīma un demokrātisku un suverēnu valsts politisko sistēmu, ka nepieciešama pilsoniskās sabiedrības izveide valstī. Tieši tās attīstība var sekmēt sociālos, ekonomiskos un tiesiskos pārkārtojumus.

Šī gada augustā, runājot izglītības darbinieku aktīva sanāksmē Rīgā, Naturalizācijas pārvaldes priekšiece E.Aldermane atzīmēja, ka, iespējams, pilsoniskā sabiedrība sākas tieši izglītības iestādē, jo vidējā un vecākā gadagājuma cilvēkiem jēdzieni – pilsonis, pilsonība, demokrātija – bieži vien ir kā svešvārdi. Varbūt tāpēc, ka iepriekšējos piecdesmit gados tiesiskajai izglītošanai nebija pievērsta uzmanība.

Mūsdienās svarīgs uzdevums ir integrēt jauniešus pilsoniskajā sabiedrībā, nodrošināt, lai viņi kļūst tās daļa, lai katrai personai tiek dota iespēja uzņemties pienākumus kā pilsoniskās sabiedrības loceklim. Viena no darba jomām šajā virzienā ir pilsoniskā izglītošana un audzināšana tieši izglītības iestādē.

Naturalizācijas pārvaldes Rēzeknes re-

ģionālā nodaļa šī mācību gada priekšvakarā piedāvāja sadarbību visām skolām un skolu valdēm Rēzeknē, Rēzeknes rajonā, kā arī Ludzas un Preiļu rajonā, kopīgi organizējot konkursu vidusskolēniem «Ceļā uz pilsonisko sabiedrību». Aicinātas piedalīties komandas gan no latviešu, gan cittautu mācībuvalodas skolām.

Konkurss iecerēts trijās kārtās: pirmā kārtā norisinās oktobrī-decembrī katrā skolā, otrā – nākamā gada februārī rajonā vai pilsētā, bet trešā kārtā notiks aprīlī starp četrām labākajām otrās kārtas komandām. Iespējams arī republikāniskais fināls Rīgā, jo rēzekniešu ideju atsaucīgi uzņēma Liepājā, Ventpilī, Daugavpilī, Saldū un citos rajonos.

Konkursa saturā iekļauti trīs jautājumu bloki: jautājumi, kas attiecas uz pilsonības institūtu pasaulē un Latvijā, Latvijas Republikas Satversmes un konstitucionālā likuma «Cilvēka un pilsoņa tiesības un pienākumi» pamatnoteikumi un Latvijas valsts vēstures jautājumi.

Konkursa pirmās kārtas norise atstāta izglītības iestāžu ziņā, otro kārtu organizēs attiecīgā rajona vai pilsētas Naturalizācijas pārvaldes darbinieki kopā ar skolu valdēm testu veidā.

Rajonu uzvarētājkomandas tiksies

spēlē Rēzeknē. Par šī pasākuma translāciju jau ir vienošanās ar Latgales Televīzijas sabiedrību.

Konkursa organizāciju un norisi, kā arī balvu fondu palīdzēs nodrošināt Sorosa fonds. Tāpēc trešās kārtas uzvarētājus gaida ceļojums uz Prāgu. Vērtīgas balvas būs arī otrās un trešās vietas ieguvējiem, patīkamus pārsteigumus saņems arī rajonu posmu uzvarētāji.

Cik aktīvi mūsu reģiona skolas iesaistījušās konkursā? Pēc mūsu rīcībā esošās informācijas rajonu finālos piedalīsies visas Rēzeknes pilsētas vidusskolas, lielākā daļa Rēzeknes un Ludzas rajona vidusskolu un četras vidējās mācību iestādes no Preiļu rajona.

Ja, izlasot šo rakstu, arī citu vidējo mācību iestāžu audzēkņiem radīsies interese par konkursu, laipni gaidīsim komandas rajonu finālsacensībās. Ar konkursa nolikumu var iepazīties Naturalizācijas pārvaldes Rēzeknes reģionālajā nodaļā Rēzeknē, Baznīcas ielā 19 (tel. 22020, 25022), kā arī filiālēs Ludzā, Stacijas ielā 46 (tel. 25080) un Preiļos, Raiņa bulvārī 19 (tel. 21723), un skolu valdēs.

R.Zommere,
Naturalizācijas pārvaldes Rēzeknes reģionālās nodaļas vadītāja

Īpaši atbalstāmais reģions – Preiļu rajons

Kas notiks tālāk ar iesniegtajiem projektiem 1997.-1998. saimnieciskajam gadam?

Uzņēmēji, pašvaldības un zemnieku saimniecības, iesniedzot pieteikumus Preiļu rajona padomei, kura, atbalstot projektus, iesniedza to apkopojumu Ekonomikas ministrijā, ir ieguvušas iespēju izmantot reģionālā attīstības fonda līdzekļus.

Lai realizētu šo iespēju, projekta pieteicējam ir jāaizpilda un jāiesniedz Preiļu rajona padomei vai Ekonomikas ministrijai projekta pieteikums un MK nolikuma Nr.290 «Reģionālā fonda nolikums» piecpadsmitajā un sešpadsmitajā punktā minētie dokumenti.

Ieteikumus finansu pieprasījumam Ekonomikas ministrijai līdz 1997. gada decembrim izsūtīja un tie ir pieejami

Preiļu rajona padomes attīstības plānošanas nodaļā. Ekonomikas ministrija var pieprasīt papildinājumus un skaidrojumus iesniegtajai informācijai.

Reģionālais fonds ir tā iestāde, kura piešķir finansējumu, to atsaka vai arī iesaka izvēlēties citus fonda izmantojuma mērķus. Rajona padomes uzdevums ir atbildēt uz iesniedzēju un pretendentu jautājumiem, palīdzēt sagatavot pieteikumus.

Bet galvenais – izstrādāt ekonomiskās attīstības programmu un atbalstāmo projektu sarakstu kārtējam saimnieciskajam gadam.

Tēlaini izsakoties, rajona padome nodrošina ceļu un virzienu, uz kuriem braukt.

Bet par pašu braucamo gādā uzņēmējs. Pēdējā informācija, kuru 20. novembrī publicēja laikraksts «Dienas Bizness», ir par to, ka 1997. gadā fonda finansējums – 570 tūkstošu latu apjomā. Atliek cerēt, ka 1998. saimnieciskā gada finansējums būs solītais 1 miljons latu.

Tāpēc šogad projekta pieteicējiem galvenais uzdevums ir izveidot reālus biznesa plānus nepārspilējot savas vajadzības. Valsts ir pasludinājusi atbalstu uzņēmējiem, kuri strādā šajā reģionā. Bet atbalsts nebūt nenozīmē valsts apņemšanos pārvaldīt visus uzņēmējdarbības riskus.

Valērijs Stūris,
Preiļu rajona attīstības plānošanas nodaļas vadītājs

NOVADNIEKS

Redaktors Pēteris Pizelis

Laikraksts iznāk astoņas reizes mēnesī.

Reģistrācijas apliecība nr. 000701018.

Dibinātājs un izdevējs – SIA «Novadnieks».

Redakcija. Direktore Tamāra Elste.

Izdevēja un redakcijas adrese:

Aglonas ielā 1, Preiļi, LV-5301.

Tālr. 22059 (redaktoram un SIA direktoriem),

22305 (reklāmas un sludinājumu pieņemšana), 22154, 21996 (korespondentiem). Fax

21759. Laikraksts iespiests SIA «Latgales

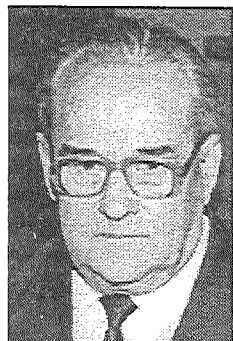
druka» Rēzeknē, Baznīcas ielā 28. Of-

setiespiedums.

Viena zsk. iespiedloksne. Metiens 4740.

Pasūtījuma indekss 3033.

Paveikts kopīgs darbs trīsarpus gadu garumā

Jāzeps Anspoks, deputāts no Latvijas Zemnieku savienības saraksta, vēlēšanās ieguvis 1638 balsis:

— Rajona padomē biju gados vecākais deputāts — 18. novembrī nosvinēju savu septiņdesmito dzimšanas dienu. Ir dzīves pieredze. Bet no rajona padomes darba aizeju tomēr ne pilnībā gandarīts. Sākumā strādāju aktīvi, bija daudz cerību, bet daļa no tām nepiepildījās.

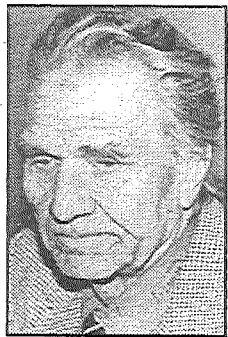
Viegli neklājās. Mēs bijām vienpadsmit deputāti. Likās, ka jautājumu risināšana nesagādās problēmas. Tomēr bija gadījumi, kad rajona padome savā darbībā kļūdījās, pat rīkojās nelikumīgi.

Kopumā vairums rajona padomes deputātu darbojās aktīvi un realizēja daudzas ieceres rajona iedzīvotāju labā. Domāju, ka savā pēdējā sēdē mums vajadzēja analizēt paveikto un izteikt novēlējumus un priekšlikumus jaunajai rajona pārvaldei, jo tai savā darbībā viegli neies. Vienīgi, ja jaunā rajona padome ievēlēs gudru, godīgu un patriotiski noskaņotu vadītāju, tad gan uz darba rezultātiem var cerēt.

Pieļāju varbūtību, ka jaunās rajona padomes pirmajā sēdē varētu piedalīties arī iepriekšējie deputāti un draudzīgā atmosfērā viens otru mainīt. Pašlaik ir tāds iespaids, ka rajonā mainīs gandrīz vai valsts iekārtu, jo viss notiek ļoti lielā slepenībā.

Novēlu jaunajai rajona padomei veiksmīgu un rūpīgi pārdomātu darbu.

Antons Rancāns, deputāts no Latvijas Zemnieku savienības saraksta, vēlēšanās ieguvis 1483 balsis:

— Paldies vēlētājiem, kuri pirms trīsarpus gadiem pievērsa uzmanību LZS listei rajona padomes vēlēšanās. Tās izrādījās liktenīgas — pēdējās šīs pakāpes pašvaldību tiesās vēlēšanas. No mūsu saraksta deputātu mandātus saņēma trīs kandidāti. Varonīgi esam izturējuši līdz galam, neizlaižot nevienu komitejas vai padomes sēdi.

Startējot Latvijas Zemnieku savienības sarakstā, domāju par darbošanos lauksaimniecībā, par to, kā palīdzēt risināt zemnieku problēmas. Bet izrādījās savādāk. Atšķirībā no padomju laikiem, kad rajona padome iejaucās ik pasākumā, pat norādot, kur un ko sēt, kad un ko novākt, zemnieku saimniecību tapšanas posmā rajona padomei te vairs nebija īsti ko darīt.

Vajadzēja «pār kvalificēties», jo rajona padomes pārziņā bija palikušas medicīna, kultūra, sociālā aprūpe, izglītība. Pienākumu sadales rezultātā arī nokļuva komitejā ar šādu nosaukumu.

Tagad, atskatoties uz darbības sākumu un veikumu kultūras, izglītības un sociālās aprūpes komitejā, varu secināt, ka jau drīz pēc vēlēšanām tika nojauktas «barjerās» partiju un vēlēšanu apvienību pārstāvēto deputātu vidū. Līdz ar to darbs padomē kļuva produktīvāks.

Par to, cik un ko labu esam paveikuši, lai spriež vēlētāji. Tomēr arī neko sliktu rajona attīstībai neesam darijuši. Liktenis mums bija uzticējis darbu grūtajā pā-

1994. gada pavasarī notika vietējo pašvaldību vēlēšanas, kuru rezultātā Preiļu rajona padomē tika ievēlēti vienpadsmit deputāti. Dažādu profesiju, gadagājumu cilvēki no dažādām listēm, ar dažādu pārliecību un dzīves pieredzi.

Tagad, kad pieņemts lēmums par to, ka turpmāk rajona padomē iedzīvotāju intereses pārstāvēs šī gada pavasarī ievēlētie pagastu padomju un pilsētu domju priekšsēdētāji, «Novadnieks» lūdz rajona padomes deputātus dalīties domās par kopā nostrādātajiem gadiem.

rejas laikā. Ar saviem uzdevumiem esam tikuši galā un jaunajai padomei atstājam zināmas iestrādes darba turpināšanai.

Valentīna Brice, deputāte no politisko organizāciju vēlēšanu apvienības (LKDS, LNNK, LTF), vēlēšanās ieguvis 1532 balsis:

— Gadi, kad es biju rajona padomes deputāte, tika piepildīti ar darbu, gandarījumu, arī ar vilšanos un zaudējumiem. Pateicos visiem, kuri izsniedza savu uzticības kredītu, balsojot par mani. Neesmu izturējusies pret to pavirši.

Paldies visiem, ar kuriem man nācies kopā strādāt. Tagad es jūtos apmēram tā — «mani gaidīja pārnākam nogurušu, bet es atnācu izsalcis».

Jānis Vucēns, deputāts no Tautsaimnieku politiskās apvienības saraksta, vēlēšanās ieguvis 3039 balsis:

— Izsaku sirsnīgu pateicību visiem rajona iedzīvotājiem, kuri vēlēšanās balsoja par mani, jo rezultāts bija otrs labākais rajonā. Diemžēl, mūsu darbība bija diezgan ierobežota, jo rajona padomes deputātu lēmumi nav saistoši pagastu padomēm un pilsētu domēm.

Tā arī neizdevās panākt valdības atbalstu, lai izveidotu reālu un lietīšku Latgales attīstības programmu. Joprojām visā mūsu novadā apstākļi lauksaimnieciskajai ražošanai ir sliktāki nekā Kurzemei vai Vidzemei. Tāpēc šīs problēmas risinājuma meklējumus uzskatu par galveno uzdevumu jaunajai rajona padomei. Lai viņiem izdodas!

Visiem Preiļu rajona iedzīvotājiem novēlu priecīgus Ziemassvētkus un laimīgu Jauno gadu. Lai pietiek darba un maizes!

Juris Urtāns, deputāts no politisko organizāciju vēlēšanu apvienības, vēlēšanās ieguvis 4711 balsis:

— Ir prieks, ka rajona padome savā darbā spējusi pieņemt arī netradicionālus lēmumus, kuru rezultātā Preiļu rajons Latvijā ir parādījis sevi kā reģions ar perspektīvu domāšanu un enerģisku rīcību situācijas uzlabošanai.

Jaunajai rajona padomei atliek tikai cīnīties par to, lai valstī uzsāktā teritoriālo reformu rezultātā mūsu novads nekļūtu par novārtā pamestu zemes stūrīti.

Jānis Liepa, deputāts no politisko organizāciju vēlēšanu apvienības, vēlēšanās ieguvis 2098 balsis:

— Izvērtējot aizgājušos gadus rajona padomes darbā, jāsecina, ka tie bija ļoti saspringti, dažbrīd pat dramatiski. Velkot paralēles ar procesiem valstī un salīdzinot situāciju mūsu rajonā ar citiem lauku rajoniem, redzam, ka esam spējuši «iziet cauri» šim laika posmam bez sarežģījumiem — bez iestāžu slēgšanas un tamlīdzīgiem satricinājumiem.

Izdevās uzlabot autobusu kustību rajonā, ieviešot pasažieru pārvadājumu dotāciju mehānismu. Ir sakārtota ceļu fonda darbība. Diezgan veiksmīgi uzsākta teritoriālpilnošana. Diemžēl, mūsu pilnvaru laiks beidzas, kad tikko uzsākta īpaši atbalstāmā reģiona projektu iesniegšana. Pirms attiecīgā likuma un noteikumu pieņemšanas mūsu rīcībā nebija reālu sviru uzņēmējdarbības veicināšanai.

Vispārējā finansu deficīta apstākļos netikām galā ar veselības aprūpes iestāžu finansēšanu. Jau tas vien, ka pie šī jautājuma vajadzēja atgriezties rajona padomes pēdējā sēdē, liecina par problēmu smagumu.

Veidojot rajona padomi no pagastu un pilsētu pašvaldību vadītājiem, saskatu divas pozitīvas nianšes:

— viņiem ir tieša saskare ar iedzīvotājiem un lielākajai daļai arī liela darba pieredze pašvaldībās,

— objektīvas (bez grupu interesēm) rajona prioritāšu izvērtēšanas iespējas.

Novēlu visādu izdošanos jaunajam rajona padomes sastāvam.

Monika Līvdāne, deputāte no Latvijas Zemnieku savienības saraksta, vēlēšanās ieguvis 2145 balsis:

— Gribu pateikties tiem vēlētājiem, kuri deva man iespēju darboties rajona padomes sastāvā. Esmu pateicīga arī par iespēju sadarboties ar interesantiem cilvēkiem — pārējiem rajona padomes deputātiem.

Mēs katrs lietas un notikumus vērtējam caur savas personības prizmu. Man rajona padomes paveiktajā nozīmīgi liekas tas, ka esam balstījuši ģimnāziju pastāvēšanu Aglonā un Preiļos. Neesam sadalījuši sastāvdaļās slimnīcu Preiļos. Rajona padome finansāli atbalstīja arī amatnieku biedrību rašanos Preiļos un Līvānos. Nozīmīga ir tilta būves finansēšana Arendolē. Esam veicinājuši arī grāmatu nama un kinoteātra pastāvēšanu.

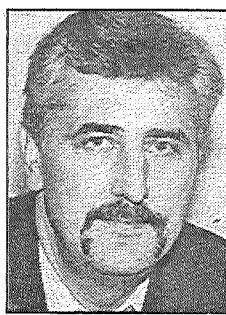
Ar patiesu prieku pati darbojos komisijā rajona pašvaldību sakoptības skatē un ļoti ceru, ka tāda skate būs arī turpmāk. Veicinājam kultūru un dažādus liela mēroga pasākumus rajonā.

Taču joprojām kreimt iebrukušā Preiļu kultūras nama liktenis, jo, manuprāt, līdzekļus kopā liekot, rajons un pilsēta to varēja saremontēt. Rezultāts — viens no pirmajiem Latvijā likvidētajiem kultūras namiem, bet rajona kultūras darbu vairs neviens nekoriģē un neveda. Ceru, ka šajā jomā jaunā rajona padome labos mūsu kļūdas.

Vladislavs Valters, deputāts no Tautsaimnieku politiskās apvienības saraksta, vēlēšanās ieguvis 2296 balsis:

— Man svarīgākais liekas, lai jaunajā rajona padomē visi pašvaldību vadītāji būtu vienoti, lai nedalītos pilsētnieku un laucinieku grupās, lai nedalītos grupiņās pa pieci vai seš, aizstāvēt kādas šauras intereses, bet lemtu un balsotu par lietām, kas vienlīdz svarīgas visam rajonam. Arī mūsu padomes darba sākumā bija jūtams tāds sadalījums. Skaidrs, ka nekas labs nesānāca. Tā bija kļūda, kuru labojām. Jaunajā padomē vairs nebūs vienpadsmit, bet divdesmit viens cilvēks. «Novadnieka» nesen publicētajā aptaujā bija jūtams, ka iespējama interešu sadrumstalotība. Tāpēc novēlu pašvaldību vadītājiem ievēlēt tādu rajona padomes priekšsēdētāju, kurš savas pašvaldības intereses necels augstāk par pārējo interesēm, kurš vēsu prātu domās par visa Preiļu novada nākotni.

Ēvalds Ancāns, deputāts no Tautsaimnieku politiskās apvienības, vēlēšanās ieguvis 1649 balsis:

— Deputāta darbs man deva iespēju iepazīties ar pašvaldībām risināmo jautājumu loku un ar to saistītajām problēmām. Samērā grūti reizēm bija savienot pieaugošo tiešā darba apjomu ar paralēlajiem deputāta pienākumiem. Ne jau katru reizi bija iespējams iedziļināties visās risināmajās situācijās un jautājumu aspektos. Gan deputātiem, gan rajona iedzīvotājiem vēl ir jāmācās un jāizprot, kas tad īsti ir demokrātija, kā kopīgi strādāt tās apstākļos.

Jaunajai rajona padomei novēlu neieslikt mazsvarīgu, sīku jautājumu ilgā iztirzāšanā.

Jānis Eglītis, deputāts no politisko organizāciju vēlēšanu apvienības, vēlēšanās ieguvis 2892 balsis:

— Gribu novēlēt, lai jaunās rajona padomes darbības laikā Preiļu rajonam vairs nepiešķirtu īpaši atbalstāmā un depresīvā rajona statusu tajā nozīmē, ka mūsu novadam tāds vairs nebūtu vajadzīgs. Mūsu pilsētās un laukos ir ļoti daudz gudru, talantīgu, strādāt gribošu un strādāt varošu cilvēku. Arī tie, kuri pagaidām jūtas nomākti un malā nostumti, lai atrod izeju no bezcerības.

Tāpēc rajona padomei būs pilnas rokas darba. Ticu, ka, vienoti strādājot, izdosies sasniegt daudz augstāku līmeni.

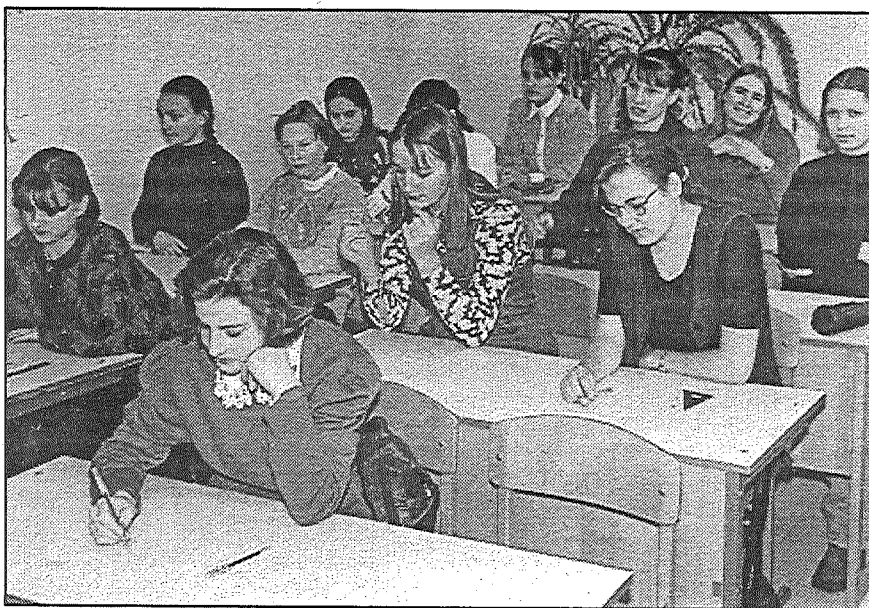
Atbildes apkopēja Lidija Kirillova
Fotografeja Jānis Silickis

Sākušās mācību priekšmetu olimpiādes

Šajā mācību gadā pirmā olimpiāde rajona posmā notika bioloģijā. Tai telpas vairākos kabinetos atvēlēja Preiļu 1. pamatskola, ieradās daudz dalībnieku. Devīto klašu grupā piedalījās 48, 11. — 23, bet 12. klašu grupā — 12 skolēni. Maksimālais iegūstamo punktu skaits bija 46.

Starp devītklasniekiem labākās bioloģijas zināšanas olimpiādē parādīja Vārkavas vidusskolas skolniece Līga Stankeviča (39 punkti), divas otrās vietas piešķirtas Vārkavas vidusskolas skolniecei Baibai Pizičai un Anitai Karčevskai no Pelēču pamatskolas. Trešā vieta — četriem skolēniem: Raivim Znotiņam (Dravnieku pamatskola), Danai Lācei (Līvānu 1. vidusskola), Jānim Smanam (Vārkavas vidusskola), Ilzei Kvederei (Sīļukalna pamatskola). 11. klašu grupā — pirmā vieta Līgai Baltmanei (35 punkti) no Līvānu 1. vidusskolas, divas otrās vietas — Ilzei Kūcai un Līgai Matusevičai no Līvānu 1. vidusskolas. Trešā vieta — Normundam Puzo no Aglonas internātgimnāzijas.

12. klašu grupā pirmā vieta — Aijai Siliņai (39 punkti) no Līvānu 1. vidus-

● Bioloģijas rajona olimpiādē divu stundu laikā bija jātiek galā ar uzdevumiem. J.Silicka foto

skolas, otrā vieta — Evai Petrānei no Preiļu Valsts ģimnāzijas, divas trešās vietas — Ilonai Ruskulei no Aglonas vidusskolas un Ingai Rjaboškopvai no Rudzātu vidusskolas.

Visās vecuma grupās piešķirti vairāki atzinības raksti, bet paši labākie jaunie biologi piedalīsies valsts bioloģijas olimpiādē Rīgā.

L.Rancāne

Jauno matemātiķu konkurss

Sveicināti visi «Jauno matemātiķu konkurss» fani!

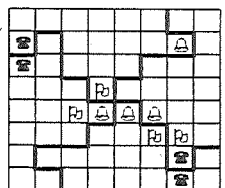
Ar prieku saņēmu Jūsu vēstuli kalnūs. Paldies! Skolēni, kas šajā konkursā līdz šim nav piedalījušies, ņiek aicināti izmēģināt savus spēkus. Vienīgais nosacījums — dalībnieki nedrīkst mācīties augstākā klasē nekā 7.

Vispirms — pirmās kārtas uzdevumu atrisinājumi

1. Prasīto var izdarīt, piemēram, šādi (virs bultiņām norādīts, kuru operāciju pielietojam):

1997 $\xrightarrow{1}$ 7992 $\xrightarrow{2}$ 3996 $\xrightarrow{2}$ 1998
 $\xrightarrow{2}$ 999 $\xrightarrow{1}$ 1000 $\xrightarrow{2}$ 500 $\xrightarrow{2}$ 250
 $\xrightarrow{2}$ 125 $\xrightarrow{1}$ 522 $\xrightarrow{2}$ 261 $\xrightarrow{1}$ 163
 $\xrightarrow{1}$ 362 $\xrightarrow{2}$ 181 $\xrightarrow{1}$ 182 $\xrightarrow{2}$ 91
 $\xrightarrow{1}$ 19.

2. Skat. zīmējumu.

3. Tā kā vismazākais iespējamais izlasīto lappušu skaits ir 0 un katrs no 15 skolēniem ir izlasījis dažādu lappušu skaitu, tad vismazākais izlasīto lappušu skaits ir $0 + 1 + 2 + \dots + 13 + 14 = 106$ lielāks par 96. Tātad būs lappuses, kuras būs izlasījuši vairāki skolēni.

4. Modeļa lineārie izmēri (augstums, garums un platums) ir $10 \text{ m} : 5 \text{ cm} = 1000 \text{ cm} : 5 \text{ cm} = 200$ reizes mazāki nekā mājas izmēri. Tā kā māja un modelis veidoti no viena un tā paša materiāla, tad to svaru attiecība ir tāda pati kā tilpumu attiecība. Bet modeļa tilpums ir $200 \times 200 \times 200 = 8\,000\,000$ reizes mazāks nekā mājas tilpums, tātad māja sver $100 \text{ g} \times 8\,000\,000 = 800\,000\,000 \text{ g} = 800\,000 \text{ kg} = 800 \text{ t}$.

5. Čips saindēto cepumu var atrast ar divām svēršanām, ja rīkojas šādi:

1) sadala visus 9 cepumus 3 kaudzītēs pa 3 cepumiem katrā un divas kaudzītes salīdzina uz svariem:

a) ja svari ir līdzsvarā, tad saindētais cepums ir trešajā kaudzītē,
 b) ja viena kaudzīte ir smagāka, tad sliekšņais cepums ir tajā;

2) ņem kaudzīti, kurā ir sliekšņais cepums, un uz abiem svaru kausiem uzliek pa vienam cepumam:

a) ja abi cepumi ir vienādi, tad pāri palikušais ir saindētais,
 b) ja kāds cepums ir smagāks par otru, tad tas ir meklētais.

Pirmās kārtas rezultātus uzzināsiet janvārī kopā ar trešās kārtas uzdevumiem.

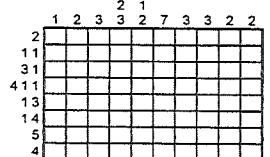
Bet tagad — Jauno matemātiķu konkursa 2. kārtas uzdevumi

1. Parādi, kā ar trim dažādām taisnēm var sadalīt taisnstūrveida papīra lapu 4, 5, 6 un 7 daļās! Vai šo lapu ar trim taisnēm var sadalīt 3 un 8 daļās?

2. Atrodi visus veselos skaitļus n , kuri apmierina vienādojumu $n(n-1)=9$.

3. Dotajā reizināšanas piemērā aizstāj zvaigznītes ar cipariem tā, lai iegūtu pareizu piemēru!

$$\begin{array}{r} * * 1 \\ * 5 * \\ * 6 * \\ * * * \\ * * * 3 \end{array}$$

4. Atjauno šifrēto zīmējumu. Lai tev palīdzētu, līniju sākumā doti

skaitļi. Skaitļi norāda, cik katrā līnijā ir aizkrāsoto kvadrātu grupu un cik kvadrātiņi ir aizkrāsoti katrā grupā.

Piemēram, skaitļu virkne 231 nozīmē, ka šajā konkrētajā līnijā ir četras grupas, kas satur attiecīgi 2, 3 un 1 aizkrāsotas rūtiņas. Grupas cita no citas atdalītas ar vismaz vienu brīvu rūtiņu. (Tukšās rūtiņas var būt arī līnijas pašā sākumā.) Tavš uzdevums ir atklāt, cik tukšo lauciņu atrodas starp aizkrāsoto lauciņu grupām, tas ir, restaurēt sākotnējo zīmējumu.

5. Zooloģiskā dārza kaķu mājā ir 2 panteras, 4 lauvas un 6 tīģeri. Cik dažādos veidos šos zvērus var izvēlēties pa apli 12 krātīņos tā, lai blakus krātīņos neatrastos vienādi zvēri. (Uzskatīsim, ka visi tīģeri ir savā starpā vienādi, visas lauvas ir savā starpā vienādas, tāpat arī abas panteras uzskatīsim par vienādām.)

Pat ja esi izrēķinājis tikai vienu uzdevumu, sūti atbildes uz adresi: «Jauno matemātiķu konkurss», Rudzātu vidusskola, Rudzātu, Preiļu raj., LV 5328.

Darbu iesūtīšanas termiņš — 3. janvārī (pasta zīmogs). **Labu veiksmi!**

Viss sākās ar fuksiju

Žurnālista gaitās nācies satikties ar dažādu profesiju un aizraušanos pārstāvējiem, taču tik jaunu un lietas labi pārzinošu puķkopī nācās intervēt pirmo reizi. Iespējams pat, ka par šo neparasto zēnu no Silajāņu pamatskolas nemaz neuzziņātu, ja viņš pats pēc skolotājas padoma nebūtu «Novadniekam» uzrakstījis nelielu vēstulīti, kurā stāstīja par savu puķu kolekciju.

Silajāņu pamatskolā 8. klases skolnieku Sergeju Koļcovu pazīst kā zēnu, kura mīļākais vaļasprieks ir puķkopība, īpaši istabas puķu audzēšana, kopšana, pavairošana, kolekcionēšana. Kā pastāstīja pats Sergejs, šī aizraušanās viņam sākusies pirms gadiem astoņiem, kad mātesmāsa, kurai ļoti patīkot noņemties ar koku un puķu audzēšanu, pēc zēna lūguma viņam iedevusi mazu fuksijas stādiņu. Fuksijas ir ātraudzīgas, tāpēc drīz zēna pūles tika atalgotas ar pirmajiem ziediem, bet stādiņa augšana, kupošana, ziedēšana un pats galvenais — apziņa, ka tas atkarīgs no paša rūpēm par puķi, Sergeju apbūra un savaldzināja. Ar jautājumiem viņš nāca pie skolotājiem, pie vecākiem, lasīja žurnālus, grāmatas, avīzes, uzkrāja zināšanas un stādīja, pavairoja, dalīja dēstus, sēja.

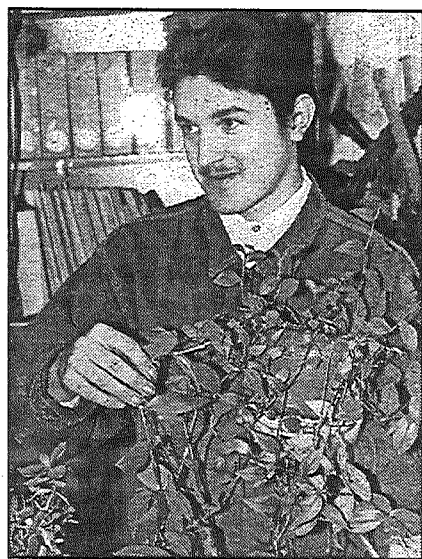
Auga Sergejs, un palielinājās viņa kolekcija. Šoruden, kad puķes ar podiem no siltumnīcas pārvietojas uz istabām, tajās kļuvis par šauru. Daļu no zaļās rotas piedāvājis skolai. Pats direktors ar mašīnu atbraucis pakal. Tā kā pie Sergeja mājas Bikovā, kur viņš dzīvo ar vecākiem, nav piebraucams, līdz mašīnai puķes veduši ķerrā divos reisos. Tagad skolas vairākos kabinetos uz plauktiem, uz palodzēm, uz skapjiem savam kopējam pretī zaļās plauksta sniedz viņa lolojumi. Bet mājās

vēl palikuši savi piecdesmit augi.

Sergejs par savām begonijām, tradescancijām, kallām, pelargonijām, amariļiem, balzaminēm, kaktusiem, neļķēm, par citām un par katru to vismazāko augu savā kolekcijā prot stāstīt daudz un aizrautīgi. Nu jau viņš apgādājis ar veselu kaudzi grāmatu par puķkopību gan latviešu, gan krievu valodā. Viņam pieņāk attiecīgie žurnāli, tos viņš izpēta arī gan vietējā, gan Preiļu bibliotēkā. Pietiek ieminēties par kādu puķi, kad Sergejs sameklē grāmatā tās latīnisko nosaukumu, pēc tam atšķir fotoalbumu ar puķes krāsu fotogrāfiju viņa mājās vai arī kladi, kur tā aprakstīta, uzzīmēta un izkrāsota. Jaunais puķkopis iekārtojies vairākas piezīmju burtnīcas. Katrā no tām dažādi novērojumi pa atsevišķām tēmām. Slimības, kaitēkļi, to apkarošana. Vai arī — kad parādījies asns, kad pirmās lapas, cik to izaudzīs nedēļā, divās, kā puķe ziedējusi. Sistemātisks, mērķtiecīgs darbs.

Serjoža saka, ka vēlas savā dzīvē kļūt par puķkopī. Māte gan pa reizei nopūšoties, kad Sergejs atkal iegrimis savos sēšanas un stādīšanas darbos. Viņai tobrīd dēls būtu vajadzīgs pie citiem darbiem, taču kopumā, saka Sergejs, vecāki priecājas par viņa nodarbošanos. Preiļos kādam uzņēmumam piederošās siltumnīcās strādā viņa radniece, un Sergejam tā ir sapņu vieta, viņš zina izstāstīt par šīs siltumnīcas augsni, par temperatūru, augiem, to atūstību.

Sergeja pavasarī parasti sākas februārī, kad viņš sēj pirmās āra puķes. Audzē stādus, izstāda siltumnīcā, pēc tam dārzā. Vienlaicīgi arī istakais laiks istabas puķu dalīšanai un pavairošanai. Jaunos stādīņus pa reizei nodod puķu veika-

● Sergejs Koļcovs par katru puķi var stāstīt daudz un ar ieinteresētību. J.Silicka foto

los, tad rodas naudiņa, par ko nopirkt jaunus puķu podus. Un tā — līdz pēdējo sēklu ievākšanai un puķu izziemošanai.

Lieki teikt, ka bioloģija Sergejam ir mīļākais priekšmets. Skolotāja Kleopatra Meldere ir daudz palīdzējusi ar padomu. Tagad zēns prot izmantot arī attiecīgas enciklopēdijas. Arī klases biedriem patīk Sergeja aizraušanās. Katrai klasei pie skolas jāizveido un jāapkopj sava puķu dobe. Sergeja klasē tas notiek viņa vadībā, zēns atnes stādīņus, audzē un aprūpē puķu dobi. Pašlaik viņam ir septiņu šķirņu tulpes, daudz gladiolu.

Sergejs labprāt vēlētos nodibināt kontaktus ar citu skolu zēniem un meiteņiem, kam ir līdzīgas intereses, lai varētu apmainīties stādiem, sēklām.

L.Rancāne

Vecāku nedēļa Dravnieku pamatskolā

No 24. līdz 29. novembrim Dravnieku pamatskolā bija organizēta vecāku nedēļa. Skolēnu vecāki bija gaidīti viesi, viņi vēroja mācību stundas, aprunājās ar mācību priekšmetu skolotājiem un klašu audzinātājiem.

24. novembrī 2.a un 2.b klašu skolēni un viņu vecāki piedalījās kopīgā pasākumā «Manas tautas dvēselīte», kura gaitā skanēja latviešu tautas dziesmas, ticējumi, vecāki minēja bērnu pašu izdomātas miklas, noskatījās latviešu tautas

pasakas un anekdožu inscenējumu. Visi kopā gāja rotaļās.

Katrinās dienā, 25. novembrī, 3.-9. klašu skolēni un viņu vecāki pie klātienē galdiem pulcējās pasākumā «No Mārītiņiem līdz Katrīnai». Turot cieņā sentēvu tradīcijas un atceroties latviešu svētkus un iezīmdienas, skolasbērni mācību stundās un pulciņu nodarbībās bija sakrājuši tik daudz skaisti latviska, ka gribējās to parādīt gan jauki dziedātā dziesmā, gan raitā dejassolī, gan folkloras uzvedumā

un lugā, gan miklas minot, gan piedaloties rotaļās un sacenšoties veiklībā. Iznāca jauka vakarēšana.

28. novembrī skolēnu vecāki tika aicināti uz tematisku kopsapulci «Vecāku loma bērnu veiksmeš», notika arī sapulces klasēs.

29. novembrī vecāki kopā ar saviem bērniem brauca uz Rīgu, kur apmeklēja cirka izrādi un zooloģisko dārzu.

E.Visocka,
Dravnieku pamatskolas direktore

Valsts prezidents izsludina grozījumus nodokļu likumos

Valsts prezidents G. Ulmanis ir izsludinājis 13. novembrī Saeimā pieņemtos grozījumus likumos «Par akcīzes nodokli», «Par pievienotās vērtības nodokli», «Par nodokļiem un nodevām», «Par nekustamā īpašuma nodokli», «Par īpašuma nodokli» un «Par uzņēmumu ienākuma nodokli», kuri būs spēkā ar nākošā gada 1. janvāri.

Grozījumi likumā «Par uzņēmumu ienākuma nodokli» paredz noteikt investīcijas veicinošu īpašu nodokļu režīmu uzņēmumiem, kuri ir reģistrēti un darbojas īpaši atbalstāmajos reģionos, kuru attīstības projekts atbilst īpaši atbalstāmā reģiona attīstības programmai. Šie uzņēmumi varēs arī izmantot īpašu pamatlīdzekļu nolietojuma norakstīšanas kārtību, kas ļautu pamatlīdzekļus norakstīt īsākā laikā, palielinot nolietojuma summas ar koeficientiem: pirmās kategorijas pamatlīdzekļiem — 1,5, otrās — 1,3, trešās — 1,8 un ceturtās — 2. Vienlaikus šie

uzņēmumi varēs taksācijas perioda zaudējumus segt hronoloģiskā secībā no nākamo 10 taksācijas periodu apliekamā ienākuma. Bez tam nosakot apliekamo ienākumu, uzņēmuma peļņu drīkst samazināt par šā uzņēmuma darbinieku labā izdarītajām iemaksām privātajos pensiju fondos atbilstoši licencētiem pensiju plāniem, kas nepārsniedz 10% no šiem darbiniekiem aprēķinātās darba samaksas taksācijas gadā.

Izmaiņas likumā «Par īpašuma nodokli» paredz, ka ar nodokli apliekamā īpašuma vērtība no Ls 1500 līdz Ls 25 000 īpašuma nodoklis būs 0,5% no īpašuma vērtības, virs 25 000, bet līdz Ls 50 000 — Ls 117,5 + 1,5% no īpašuma vērtības, virs Ls 50 000, bet līdz Ls 250 000 — Ls 492,5 + 2% no īpašuma vērtības, virs Ls 250 000, bet līdz Ls 750 000 — Ls 4492,5 + 2,5% no īpašuma vērtības, virs Ls 750 000, bet līdz Ls 2 500 000 — Ls 16 992,5 + 3,5% no īpašuma vērtības un virs Ls 2 500 000 — Ls 78 242,5 + 4% no īpašuma vērtības. Noteikts, ka

īpašuma nodoklim, kas tiks aprēķināts par 1998. gadu, tiks piemērots koeficients 0,8.

Speciāls naftas akcīzes nodokļa likums

Valsts prezidents G. Ulmanis ir izsludinājis 13. novembrī Saeimā pieņemto likumu «Par akcīzes nodokli naftas produktiem», kas attiecas uz jebkurām darbībām, kas LR muitas teritorijā tiek veiktas ar naftas produktiem, arī uz naftas produktu pārvietošanu, izmantojot cauruļvadu transportu. Šis likums nosaka akcīzes nodokļa likmes naftas produktiem, kuras gan nav mainītas, salīdzinot ar iepriekš pieņemtajām. Tāpat likumā noteikti tie gadījumi, kad ar akcīzes nodokli netiek aplikti naftas produkti, nodokļa aprēķināšanas kārtība un maksāšana. Likums būs spēkā no 1998. gada 1. janvāra.

Māris Kirsons
«Dienas bizness»

VĒSTULES «NOVADNIEKAM»

Četru meitu māmulīte

Neskatoties uz rudens kaprīzēm, kādās mājās Siļukalna pagasta Kassaliešos bija silti un mājīgi. Savu cienjamo — 70 gadu jubileju — atzīmēja četru meitu māmulīte Anna Veipa. No dažādām Latvijas malām kopā pulcējās paši tuvākie radi — māsa ar savu ģimeni, meitas, znoti un vesels pulciņš — desmit mazbērnu, no kuriem vecākais jau augstskolā, bet mazākais virina vēl bērnu dārza durvis.

Septiņdesmit gadi! Kādi tie bijuši parastai lauku sievietei? Par parasta likteņa sievieti viņu laikam varētu nosaukt tikai tagad, kad purva malā abi ar dzīvesbiedru Aloizu apsaimnieko attiecīgu zemes gabalu, saņem pensiju un tāpat kā visi vecāki, domā gan par bērniem, gan mazbērniem.

Bet savas dzīves sākuma daļā Anna nemaz nebija parasta. Kopā ar māsu Bronislavu un trim brāļiem izauga ģimenē, kur vecākiem piederēja vairāk nekā 70 hektāri zemes.

Latgalē tas jau bija pietiekoši daudz, lai padomju varas līderi ieskaitītu tā saucamajos kulakos un 1949. gada martā restotā lopu vagonā aizsūtītu «ekskursijā» austrumu virzienā. Vai to dzīvi, kādu nācās dzīvot Annai ar māsu un māti (ģimenes vīriņi jau kara laikā tika zaudēti) veselus septiņus gadus, var saukt par parastu?

Kā tādām noziedzniecēm abām māsām paši skaistākie gadi bija jāpavada svesumā. Tur viņas satika tādus pašu nelaimes brāļus no Murnastienes puses, un abas nodibināja savas ģimenes.

Grūti pat iedomāties, kā tādos apstākļos Annas un Aloiza ģimene sagaidīja savu pirmo meitiņu Veroniku. Tāpat kā daudzi latvieši, arī Veipi bija daudz zaudējuši, bet darba tikumu bija pratuši saglabāt.

Ar to nepazuda tālajā Sibīrijā, tas palīdzēja atjaunot izpostītās mājas, atgriežoties dzimtenē 1956. gadā. Tas palīdzēja tikt galā ar rūpēm, kad pasaulē nāca vēl trīs meitiņas, tas palīdzēja visas četras māsas palaist uz septiņus kilometrus attālo Stirmienes skolu, tas palīdzēja visām meitām dot tālāku izglītību un apgūt katrai savu profesiju.

Kā redzam, šie septiņdesmit gadi Annai nav bijuši viegli. Bet šodien, raugo-

ties četru staltu un iznesīgu meitu mīļajos smaidos, noglāstot desmit ziņkārīgu, dzīvespriecīgu mazbērnu galviņas, viņa pateicas Dievam par spēku un veselību, ko tas devis līdz šim, un izjūt patīkamu gandarījumu.

Lai laba veselība un tāda pati izturība Annai Veipai arī turpmākajos gados!

A. Piļpuka
Rēzeknes rajonā

Labdien, redakcija!

Atļaujot jūs traucēt, jo jāpalīdz likteņa varā pamestai, skaistai, pūkainai kaķenei Pūkai. Pavasarī viņa Ērgļos pameta saimniece, lielā steigā ar ģimeni un mājdzīvniekiem bēgot no parādiem un policijas, pārceļoties uz Līvāniem.

Kaķēnīte bērnu stāipija no vienas vietas uz otru, līdz tie izputēja. Pati dzīvoja pa ezermalu, kur zvejnieki to baroja ar zivtelēm.

Ilgi viņa nāca pie sava bijušā dzīvokļa durvīm un žēli ņaudēja. Tagad, kad ezermalā nekā nav, viņa atkal žēli ņaud kāpņu telpā. No svešiem bēg.

Lūdzu, publicējiet avīzē «Pūkas vēstuli», varbūt saimniecei paliks kauns un viņa pēc tās atbrauks?

Vēstule Zentai Līvānos

Kāpēc Tu, Zenta, pārceļoties prom no Ērgļiem, savāci visus mājdzīvniekus, bet mani atstāji?

Savu skaisto Pūku ar maziem bērniņiem pameti likteņa varā? Nēsāju kaķēnus no vienas vietas uz otru, kamēr tie gāja bojā. Žēli raudāju pie durvīm, jo gribējās ēst. Raudu atkal kāpņu telpā, jo ir auksti un nav ko ēst.

Ja tevī vēl ir kaut cik mīlestības pret mani, sēdies Cēsu autobusā un atbrauc pēc mani. Bet ja tu mani neņemsi, sarunā ar vetārstu, lai nosūtītu mani uz labākiem medību laukiem. Samierināšos ar savu likteni un tev piedošu.

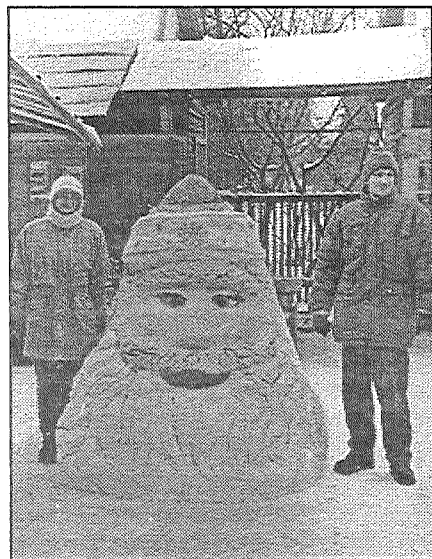
Tava kaķēnīte Pūka

Varbūt no malas tas izklausās smieklīgi, raksta vēstules nosūtītāja, bet žēl ir noskatīties, kā dzīvnieciņš mokās.

Mūsaprāt, tas nemaz nav smieklīgi. Katrai cilvēcei būtnē jāatbild par to dzīvnieciņu likteni, ko sev ir pieradinājusi.

Un vēstule būtībā ir ne tikai līvānietei Zentai vien, bet visiem, kuri vieglu roku aizsliekšņa izmet kaķēnus, suņukus, citu radību. Jebkuru dzīvību.

Urā! Beidzot VIŅŠ ir klāt!

Santa Klauss, Salavecis vai Ziemassvētku vīriņš — kā nu kuram labpatīk viņu saukt. Preiļu tirgū, tā tuvāk kioskam, kurā pārdod audiotapes, kopš pirmdienas mājvietu atradis šis attēlā redzamais skaistulis ar sārtajiem vaigiem un kuplo bārdi. Smaidošs un laimīgs viņš tagad lūkojas gan uz pārdevējiem, gan pircējiem.

Sniega figūru izveidojuši Taņa Šamajunas un Viktors Kļimenko. Stāsta, ka no sākuma viņiem gluži vienkārši gadījies pie rokas lieks sniegs. Bet tad Taņai radusies ideja. Un no tirgošanās brīvajos brīžos pamazām vien tapis ledus un sniega brīnums, kurā platām acīm un ar smaidu nolūkojas lieli un mazi garāmgājēji. Savu veidojumu abi «vecāki» saudzē un lolo kā nu prot un māk. Naktīs pat rūpīgi apsedz ar polietilēna maisu, lai gadījumā nejauši atskrējais Baltijas lietus nesabojā smaidošā kunga sejas krāsu.

Ledus vīrs, lai tev ilgs mūžs — vismaz līdz pavasarim!

L. Kirillova
J. Silicka foto

● Ko mēs, bērni, ēdisim Ziemassvētku vakarā? Būs pupiņas, būs zirnīši, būs cūciņas šņukurītis...

Sociālās apdrošināšanas pārvalde informē

Par izmaiņām bezdarbnieka pabalsta piešķiršanā

No 1997. gada 4. novembra bezdarbnieka pabalstu var pieprasīt persona, kura kopusi bērnu līdz 1,5 gadu vecumam. Ateikšanās no bērna kopšanas pabalsta nav nepieciešama. Spēkā esošās likumdošanas normas neaizliedz vienlaicīgi ar bezdarbnieka pabalstu saņemt bērna kopšanas pabalstu, ģimenes valsts pabalstu, slimības pabalstu.

Personām, kuras pirms atbrīvošanas no darba ir slimojušas un par šo periodu saņēmušas slimības pabalstu, nav tiesību saņemt bezdarbnieka pabalstu, ja par viņu pēdējo 12 mēnešu periodā pirms bezdarbnieka statusa iegūšanas dienas sociālās apdrošināšanas iemaksas veiktas mazāk nekā 9 mēnešus. Par personām, kuras NVD reģistrējas sākot ar 1997. gada 1. oktobri, apdrošināšanas iemaksām jābūt izdarītām ne mazāk kā 9 mēnešus 12 mēnešu periodā pirms bezdarbnieka statusa iegūšanas dienas.

Nosakot tiesības uz bezdarbnieka pabalstu, precīzi jāievēro šobrīd spēkā esošās likumu prasības, kas nosaka, ka nepieciešamajām 9 mēnešu apdrošināšanas iemaksām jābūt izdarītām pirms bezdarbnieka statusa iegūšanas dienas.

Bezdarbnieka pabalstu saskaņā ar jauno likumdošanu saņemt neatkarīgi no tā, pēc kāda panta cilvēks atbrīvots no darba. Pabalsta apmērs saistīts ar iepriekšējo izpeļņu. Pabalstu saņem 9 mēnešus un arī speciālajam nodoklim jābūt iemaksātam 9 mēnešus nevis 6 mēnešus:

- pirmos trīs mēnešus bezdarbnieks saņem 100%,
- nākamos trīs mēnešus saņem 80%,
- pēdējos trīs mēnešus saņem 60% apmērā no piešķirtā bezdarbnieka pabalsta, bet ne mazāk kā 90% no valsts noteiktās minimālās darba algas.

Par pabalstiem mātēm

Tiesības uz maternitātes pabalstu ir tikai strādājošām sievietēm. Viņām jābūt darba attiecībās un jāmaksā sociālais nodoklis. Studentēm un skolniecēm pabalstu nemaksā. Pabalsta apmēru rēķina no divu pēdējo mēnešu vidējās izpeļņas un izmaksā 100% par visu grūtniecības un dzemdību atvaļinājuma laiku.

Likumā par slimības un maternitātes pabalstiem teikts: ja sieviete ir atlaista no darba sakarā ar organizācijas likvidāciju un tiesības uz grūtniecības atvaļinājumu iestājušās ne vēlāk kā 210 dienu laikā pēc atlaišanas, viņai būs tiesības uz maternitātes pabalstu.

MK 1997. gada 16. septembrī izdeva noteikumu Nr. 325 «Par bērna piedzimšanas pabalsta apmēru», saskaņā ar kuriem no šī gada 1. oktobra bērna piedzimšanas pabalsts ir Ls 98. Grūtniecēm, kuras būs stājušās uzskaitē ārstniecības iestādē līdz divpadsmitajai grūtniecības nedēļai un izgājušas visas ārstnieciskās profilaktiskās apskates, pabalsts tiek maksāts divkārtšā apmērā — Ls 196.

Zelta pāris Aizkalnē

Pirmajā decembra svētdienā Aizkalnes pagasta padomes deputāti devās izpildīt kādu patīkamu un pagastā ilgi nepiedzīvotu pienākumu — apsveikt zeltkāzniekus. Laimīgais zelta pāris bija Janīna un Alberts Butkeviči.

Tajā tālajā 1947. gadā 9. novembrī viņu kāzās piedalījās gandrīz tikpat daudz kārtības sargu, cik tagad visā rajonā. Bet viņi bija jauni un laimīgi. Nebaidījās no pēckara grūtībām, no nestabilās politiskās situācijas valstī. Viņš — Alberts Butkevičs, lopkopis fermā, viņa — Janīna Šņepste — laukkope.

Piedzima meitas Līvija, Valentīna, dēls Jānis. Nu jau pasaulē nākusi mazmazmeitiņa — Ilvija. 50 gadi aizvadīti darbā, saticībā, rūpēs par bērniem. Pie Butkeviču ģimenes pagasta kultūras un izglītības darbinieki, jaunā paaudze nereti griežas tad, kad vēlas uzzināt par novada cilvēkiem, vēsturiskiem notikumiem.

Novēlot zelta pārim vēl ilgus kopdzīves gadus, labu veselību, mīlestību, pagasta padomes pārstāvji dāvināja segu un Adventes vainagu.

L. Rancāne

Braucot ziemā, esiet piesardzīgi

Ziema ar sniegu, salu un sāli uz ceļiem ir grūtākais laiks auto mūžā. Ar tiem cīnīties nav braucēja spēkos. Var tikai sevi mierināt, ka pēc ziemas nāks pavasaris, bet pagaidām — ievērot mašīnas ekspluatācijas ipatnības.

Ja esat pārliecināti, ka nav nekā briesmīgāka kā aukstā ziemas rītā piecelties no siltas gultas, padomājiet, kā šādā laikā sākt darboties jūsu mašīnas motors.

Lai akumulators būtu stiprs

Pat diezgan jaunu (3-6 gadus vecu) automobiļu auksta motora iedarbināšana ir kā kāršu spēle — izdosies vai neizdosies? Ar katru aukstuma grādu šaubas kļūst aizvien lielākas, draudot pārvērsties stindzinošās šausmās.

Kāpēc gan labs akumulators vairs nekalpo, iestājoties salam? Turklāt, ja jūsu auto ir uzstādīta signalizācija... Daudzas aizsargierīces ne vienmēr «saprātīgi» jūsu vēlēšanos iedarbināt savu mašīnu ar cita akumulatora starpniecību — domādams, ka uzdarbojas autozaglis, tās taurēs, bet bieži vien ieslēgsies trauksmes režīmā. Vēl sliktāk, ja esat ērtīgas cīnītājs, ko nodrošina automātiskā ātruma kārbā — šādi apriktu mašīnu «ievilk» nevar. Secinājums: jāveicina akumulatora apkope, vislabāk servisā.

Jāseko akumulatora uzlādei jau automobiļa ekspluatācijas laikā. Auksta motora palaišanai vajag daudz enerģijas, tāpēc ar citiem elektrības patērētājiem noslogots ģenerators var nespēt papildināt tās zudumu.

Ievērojot minēto, varam ieteikt:

* auksta motora palaišanas laikā izslēgt visus pārējos elektrības patērētājus un piespiest sajūga pedāli;

* braucot ar ieslēgtām tuvajām gaismām, neieslēgt apkures ventilatoru uz maksimālajiem apgriezieniem. Stikla un sēdekļu apsildī izslēgt tūlīt pēc tam, kad tie iesiluši;

* izslēgt VISAS elektroierīces, izkāpjot no mašīnas kaut vai uz pāris minūtēm;

* neaizrauties ar papildu gaismām un pārāk skaļu mūziku.

Silts motors salā

Aukstā laikā dzinēja palaišana un pirmās minūtes pēc tam ir grūtākie brīži motora mūžā. McDonnell Douglas speciālisti uzskata, ka 90-95% nodiluma rodas pirmajās 10 sekundēs pēc auksta motora palaišanas. Savukārt Roberts Sikorskis grāmatā «Drive It Forever» raksta, ka, iedarbinot aukstu motoru, tas nodilst tikpat, cik nobraucot 500 jūdžu pa autostrādi!

Tas saistīts ar eļļošanu. Motoreļļa nodrošina pienācīgu efektu vienīgi tad, kad motors iesilis un darbojas ar pastāvīgu slodzi. Dzinējam kaitē gan aukstums, gan pārkaršana, kad netiek nodrošināts normāls eļļošanas režīms un motora detaļas ir pakļautas sausajai berzei, kas veicina to intensīvu nodilšanu. Nodilušās metāla daļiņas nonāk eļļā un piesārņo filtru. Samazinās eļļošanas sistēmas darbības efektivitāte, tāpēc palielinās motora nodilums.

Nesmērēsi — nebrauksi

Svarīga nozīme ir pareizai motoreļļas izvēlei. Aukstā gadalaikā jālieto ziemas eļļas, kurām ir mazāka plūstamība. Skaidrs, ka, motorā iepildot «pāreju», t.i. šķidrāku, eļļu, to iedarbināt būs vieglāk. Vasaras eļļas ir biežākas, tāpēc jums būs grūti iedarbināt dzinēju.

Ziemas eļļas var atšķirt pēc apzīmējumiem: «5W-30», «5W-40», «5W-50»

(sintētiskās eļļas), «10W-30», «10W-40» (minerāleļļas un pussintētiskās eļļas).

Atgādinām — sintētisko eļļu nedrīkst jaukt kopā ar minerāleļļu. Ja esat nolēmuši pāriet no viena veida uz citu, noteikti jāizmazgā motors. Labāk lietot autoražotāja ieteiktās eļļas. Var gadīties, ka citu marku eļļas nav savienojamas ar materiāliem, no kuriem izgatavoti, piemēram, blīvslēgi.

Nedaudz par sintētiskajām eļļām. Tās ir piemērotas paaugstinātas slodzes apstākļos, ir mazāka viskozitāte zemā temperatūrā, mazāk iztvaiko utt. Kalpošanas laiks — daudz ilgāks (20 tūkst. km un vairāk). Salīdzinājumam: minerāleļļu īpašības pasliktinās par 80-90% jau pēc 10 tūkst. km. Jāteic, sintētiskās eļļas gan ir 3-4 reizes dārgākas nekā minerāleļļas. Tomēr jaunāko modeļu mašīnām iesaka izmantot tikai šīs eļļas.

Auksta motora palaišanas noslēpumi

Rīts. Sals. Ieliekam aizdedzes atslēgu. Ko tālāk? Ar veco labo žiguli ir vienkārši: līdz galam pavēl aizbīdni, nospiež sajūga pedāli (lai ar starteri negrieztu arī sastingušo transmisiju) un pagriež aizdedzes atslēgu. Ja motors būs kārtībā, tas sāks darboties.

«Vidēja vecuma» ārzemju autiņam ar karburatoru un automātisko palaišanas ierīci ir pavisam citādi. Tam nav nekādu aizbīdņu, tāpēc, lai aizvērtu gaisavadu, pirms palaišanas vienu reizi līdz galam jānospiež un pēc tam jāatlaiž gāzes pedālis. Aizbīdni aizvērs automāts, bet jūs, izspiedis sajūgu, varat pagriezt aizdedzes atslēgu.

Motors sāks darboties ar palielinātiem apgriezieniem. Atliek tikai reizi nospiegt gāzes pedāli, automāts pārbrīdīs aizbīdni nākamajā stāvoklī, bet motora apgriezieni nedaudz samazināsies. Varat sākt braukt.

Automašīnas ar automātisko vai elektronisko degvielas iesmidzināšanu palaiš un vēl vienkāršāk: atnāc, iesēdies, iedarbini. Gāzes pedāli spiest nevajag, reizēm pat nedrīkst, jo elektronika var nesaprast, ko no tās vēlaties. Nepavisam nedrīkst kā žigulim «pumpēt» ar pedāli — tā tikai sajauksiet degvielas iesmidzināšanas sistēmas elektroniskās vadības prātu.

Daži vārdi par dīzeļmotoru iedarbināšanu. Tiem visiem ir pirmspalaišanas uzsilšanas ierīces. Par šīs ierīces darbību liecina signāllampiņas iedegšanās uz paneļa. Jāpagaida, līdz lampiņa nodziest, un tūlīt (!) jāiedarbina motors. Stiprā salā pirms startera iedarbināšanas sveces ietiecams uzsilīt divas līdz trīs reizes. Ja signāllampiņa neiedegas vai nodziest, meklējiet kļūmi. Ja motoru iedarbināt neizdodas — mēģiniet visu vēlreiz no paša sākuma.

Sildīt vai nesildīt?

Vairākums vadītāju uzskata, ka vispareizāk būtu motoru ilgi iesildīt tukšgaitā. Vai patiešām tā?

Jaunāko konstrukciju motoros, kuriem pareizi darbojas dzesēšanas sistēma, ja āra gaisa temperatūra ir aptuveni -10°C, motors tukšgaitā iesilst 10-15 minūtes. Šajā laikā tas darbojas ar pārlietu treknu degmaisiņu un tāpēc nevar «sagremot» visu cilindros padoto degvielu. Nesadegusi degviela nonāk karteri un pasliktina eļļas īpašības.

Bet ja nesilda? Motors iesilst 8-10 minūtes. Bez tam eļļa pārnesumu kārbā un tiltos sasilst tikai braucot.

Vislabāk motoru tukšgaitā darbināt tikai 15-30 sekundes. Līdzko eļļas spie-

diena signāllampiņa nodzisusi vai eļļas spiediena rādītājs izkustējies, var ieslēgt pārnesumu un sākt braukt. Dariet to ļoti prātīgi...

Anatolijs Koļeda
Mihails Korovkins

Kādas riepas izvēlamies

Tuvojoties ziemai, automobilisti domā — ir vai nav pienācis laiks «pāraut zābaciņus»? Pat iesācēji saprot, ka sagaidīt sniegu, slapjdrāņķi un ledu ar vasaras riepām ir ne vien riskanti, bet arī muļķīgi.

Visa pamatā ir saķere ar ceļa segumu, kas jānodrošina riepām. Ziemā tai traucē sniegs, ledus un, protams, ātrums. Pārmerīga viena vai otra faktora dēļ automobilis sāk slidēt. Vislabāk šo efektu ilustrē veltīgie mēģinājumi tikt ārā no kupenas, bet vissliktākais variants ir automobiļa sānslīde.

Ziemai jāgatavojas pienācīgi

Ziemas un vasaras riepām ir atšķirīgs materiāls (ziemas riepām — mīkstāks un elastīgāks) un protektors (dziļāks, lielāks ar daudzām sīkām rievām).

Lai pastiprinātu saķeri, dažreiz lieto radzes, ko jau izsenis pamatoti uzskata par vienu no visefektīvākajiem drošības garantiem uz ziemas ceļa. Ja automobilim ir riepas ar radzēm, uzlabojas tā vadāmība un samazinās bremzēšanas ceļš.

Radzes ļoti noder uz slapja ledus, ja gaisa temperatūra ir ap 0°C, kā arī apsnigušos ceļa posmos ar intensīvu satiksmi, kad riteņi mazliet atkausē noblīveto sniegu un ceļš pārvēršas slidotavā. Radzes ledus kārtu sadrupina.

Radzes: par un pret

Taču pastāv arī citāds viedoklis. Ceļu dienesti uzskata, ka radzes bojājot ceļa segumu. Turklāt to radītie asfaltbetona putekļi satur kancerogēnas vielas.

Viņu oponenti, kuriem radzes nozīmē papildu drošības garantiju, ar skaitļiem pierāda, ka ekoloģijai pirmām kārtām kaitē pats automobilis un ceļu dienesti ar to rīcībā esošo «lielo ķīmiju». Katru minūti atmosfērā tiek izmesti miljoniem kubikmetru izplūdes gāzu, un salīdzinājumā ar tām asfalta putekļi ir tūrais

nieks. Toties radzes glābj simtiem tūkstošu cilvēku dzīvību.

Vārdus sakot, katram savi argumenti, bet šī konfrontācija pastāv jau aptuveni 30 gadu. Šķiet, ka radžu pretinieki sāk gūt pārsvaru — gandrīz visā Eiropā ir aizliegts lietot radzes, un šis aizliegums jau ir sasniedzis Igauniju, bet nākamajā gadā tas acimredzot skars arī Latviju. Un tad vairs nebūs par ko strīdēties.

Labāk maksāt par drošību, nevis par remontu

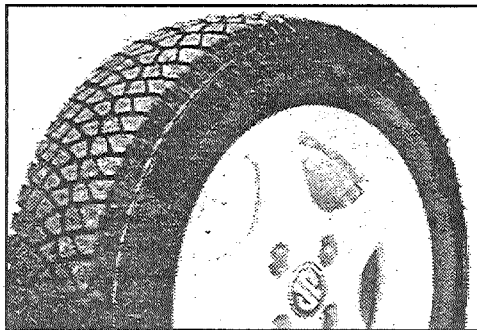
Vēl jāteic, ka ziemas riepas ir par 50-100% dārgākas un ar tām var nobraukt mazāku attālumu. Ražotāju ieteiktais protektora atlikušais dziļums teorētiski ir 4 mm jeb divas reizes mazāks par sākotnējo dziļumu. Normāli braucot, pareizi izraugoties riepju izmēru, uzturot nepieciešamo spiedienu un laikus tās nomainot, ar šīm riepām var nobraukt divas vai trīs ziemas jeb 30-40 tūkst. kilometru.

Tomēr jau pēc pirmās sezonas (10 tūkst. km) saķeres spēja krasī pasliktinās, jo nodilst augšējais, vislipīgākais protektora slānis un visa slodze gulstas uz protektora zīmējumu. Tāpēc riepām jābūt jaunām! «Dārgi!» jūs iesauksieties. Jā, dārgi, taču jūs maksājat par drošību. Sadaudzīta automobiļa remonts maksā vēl dārgāk.

Meklējot alternatīvu

Alternatīva dārgajiem ziemas «zābaciņiem» ir riepas, kuras var ekspluatēt visu gadu, taču tās atmaksājas vienīgi tur, kur ir maigs klimats un neliela sezonas temperatūras starpība. Savdabīgais riepās saķeres spējas un nobrukuma kompromiss ir izdevīgs, arī raugoties no cita viedokļa, — «vissezonas» riepas ir ievērojami lētākas par ziemas un tikai mazliet dārgākas par vasaras riepām. Turklāt jāņem vērā cilvēka faktors — vadot mašīnu ar ziemas riepām (it īpaši ar radzēm), vadītājs nav tik saspringts un uzmanīgs, kā vadot mašīnu ar «plikām» riepām. Tomēr riepas tikai palīdz vadītājam, bet nelabo viņu kļūdas. Uz ledus radzes apstādina mašīnu divas reizes efektīvāk nekā vasaras riepas, taču bremzēšanas ceļš būs garāks nekā uz sausa asfalta! Arī parastos apstākļos neviens nelīdīs kupenās ar «vissezonas» riepām, bremzēs prātīgi un izraudzīsies pietiekamu distanci.

Anatolijs Koļeda
«Business & Baltija»

● 1971. gadā Vācija aizliedza ekspluatēt riepas ar radzēm. Līdzīgu likumu 1989. gadā pieņēma arī Japāna. Oficiālais paskaidrojums — radzes kaitējot videi. Nobraucot 100 km, automobilis, kura riepas apriktas ar radzēm, iznīcina līdz 5 kg asfalta!

«NOVADNIEKA» KALENDĀRS

Preiļu pilsētas dome

◆ 11. decembrī pulksten 14.00 finansu komitejas sēde.

Preiļu bērnu un jauniešu centrs

◆ 12. decembrī rajona skolu avižu redaktoru seminārs.
◆ 13. decembrī kursi rajona skolotājiem «Darbs ar papīru».
◆ 15.-30. decembris Ziemassvētku izstāde.

Līvānu bērnu un jauniešu centrs

◆ 15.-30. decembris Ziemassvētku izstāde.

Sporta klubs «Cerība»

◆ 12. decembrī «Oranžā bumba» basketbolā zēniem un meitenēm. Sākums pulksten 10.00.
◆ 13., 14. decembrī Preiļu čempionāts volejbolā. 13. decembrī sākums pulksten 15.00, 14. decembrī — sākums pulksten 16.30.
Latvijas volejbola čempionāts Rīgā, piedalās Preiļu volejbola komanda.
◆ 15. decembrī vidusskolu sacensības basketbolā Preiļos, «Cerība».
◆ 17. decembrī Dienvidaustrumlatvijas basketbola līgas sacensības Preiļos. Spēlēs Preiļi — Līvāni. Sākums pulksten 19.30.

Rajona galvenā bibliotēka

◆ 12. decembrī rajona bibliotēku darbinieku seminārs. Sākums pulksten 10.00.

Nenopietni par nopietno

Divu govju sistēma

SOCIĀLISMS. Jums ir divas govīs. Vienu atstājat sev, otru atdodiet kaimiņam.

KOMUNISMS. Jums ir divas govīs. Valdība jums tās atņem un pēc tam piešķir pienu jums un kaimiņam.

KAPITĀLISMS. Jums ir divas govīs. Jūs abas slaucat, bet pienu izlejat ārā, lai celtos tā vērtība.

DEMOKRĀTIJA. Jums ir divas govīs. Abas govīs katru dienu tautas sapulcē nolemj, kuru no tām jums tajā dienā nāksies slaukt.

FAŠISMS. Jums ir divas govīs. Jūs atdodat valdībai pienu par velti, bet tā pēc tam pārdot pienu jums.

NACISMS. Jums ir divas govīs. Valdība jūs nošauj un govīs atņem.

APARTEĪDS. Jums ir divas govīs. Jūs dodat melnās govīs pienu baltajai, bet balto neslaucāt vispār.

LIBERĀLISMS. Jums ir divas govīs. Vai nu jūs slaucat govīs, vai arī tās slauc jūs.

ANARHISMS. Jums ir divas govīs. Govīs nosit jūs un slauc vienu otru.

APVIENOTĀS NĀCIJAS. Jums ir divas govīs. Francija jums neļauj slaukt govīs, ASV un Lielbritānija neļauj govīm slaukt jūs, bet Jaunzēlande atturas.

BIROKRĀTIJA. Jums ir divas govīs. Lai tās pierēģistrētu, jūs aizpildāt 17 veidlapas 3 eksemplāros, un tā rezultātā jums nav laika slaukt govīs.

SADISMS. Jums ir divas govīs. Jūs tās abas nošaujāt, bet pats slīcināties pienā.

IDEĀLISMS. Jums ir divas govīs. Jūs appreciaties. Jūsu izredzētā slauc govīs.

REALISMS. Jums ir divas govīs. Jūs appreciaties, bet govīs joprojām slaucat viens pats.

VESELĀIS SAPRĀTS. Jums ir divas govīs. Pārdoties taču galu galā vienu govī un par iegūto naudu iegādājieties vistu!!!

Latvija, XX gadsimta beigas

Priecīgus Ziemassvētkus un laimīgu Jauno gadu visiem saviem apmeklētājiem vēl IU «Laura Plus»!

Kafejnīca «Hipokrāts» piedāvā:

- * siltas pusdienas,
- * dažādus salātus,
- * kulinārijas un konditorejas izstrādājumus,
- * kokteiļus un saldījumus,
- * siltus belašus un pončikus,
- * Ķiploksmaizītes.

Pieņem pasūtījumus Ziemassvētku dāvanām Preiļos, Raiņa bulvārī 13 (Preiļu poliklinikā) — plašs sortiments, lielas izvēles iespējas. Tālr. 24675. Sirsnīgs paldies visiem par APMEKLĒJUMU!

Aglonas internātgimnāzija iepērk malku. Cena atkarīga no malkas kvalitātes (no 3 līdz 4 Ls/m³). Piegādātāja transports.

Tuvākas ziņas pa tālr. 15491.

Latvijas Nacionālā opera pārdod biļetes uz izrādēm janvārī:

3. janvārī plkst. 12.00 P.Čaikovska balets «Riekstkodis».
3. janvārī Dž. Verdi opera «Traviata».
7. janvārī Dž. Verdi opera «Nabuko».
8. janvārī L.Delibā balets «Kopēlija».
9. janvārī P.Čaikovska balets «Gulbju ezers».
17. janvārī Dž. Pučīni opera «Turandota».
18. janvārī plkst. 12.00 P.Čaikovska balets «Riekstkodis».
20. janvārī P.Čaikovska balets «Apburta princese».
23. janvārī Dž. Verdi opera «Aida» (pirmizrāde).
24. janvārī plkst. 18.00 U. Vintera un A. Maskata balets «Pepija Garzeķe».
25. janvārī Dž. Verdi opera «Aida».
28. janvārī Ž. Bizē opera «Karmena».
29. janvārī L.Delibā balets «Kopēlija».
30. janvārī Ž. Bizē opera «Karmena».
31. janvārī J. Štrausa balets «Pie zilās Donavas».

Vakara izrāžu sākums plkst. 19.00! Tālr. 7223436.

Apsveikumiem Ziemassvētkos un Jaungadā — 40% atlaide!

«Novadnieks» piedāvā pašvaldībām, iestādēm, organizācijām un firmām ar avīzes starpniecību sveikt savus iedzīvotājus, darbiniekus un klientus Ziemassvētkos un Jaungadā. Apsveikumiem Ziemassvētkos un Jaungadā — 40% atlaide!

Apsveikumus pieņem līdz 19. decembrim redakcijā no plkst. 9.00 līdz 17.00.

Tālrunis uzziņām 22305.

PRIVATIZĀCIJA

NODOTS PRIVATIZĀCIJAI

Privatizācijas aģentūra paziņo, ka nodots privatizācijai valstij piederošs zemesgabals Preiļos, Pils ielā 12 b (zemes kadastra nr. 76010050503)

Prasījumi, kas attiecas uz minēto privatizējamo zemesgabalu, piesakāmi viena mēneša laikā no šī paziņojuma publicēšanas oficiālajā laikrakstā «Latvijas Vēstnesis».

Minētos prasījumus apliecināsi dokumenti jāiesniedz Privatizācijas aģentūrā Krišjāņa Valdemāra ielā 31, Rīgā, LV - 1887.

Tālrunis uzziņām 7021394.

Privatizācijas aģentūra

K. Valdemāra ielā 31, Rīga, LV - 1887
E-mail: lpa@mail.bkc.lv Home page: http://www.lpa.bkc.lv/

Pārdod

Audi Coupe. Tālr. 21462;

Ford Escort (bojāta virsbūve), 1,3. Tālr. 58404 vakaros;

VW Passat, 1979. g., Ls 350, 60 tūkst. km. Tālr. 22701;

džipu Nissan Patrol, 1983. g. Tālr. 24245 vakaros; M-2140 SL, 1986. g.; M-412 detaļām. Tālr. 23347;

GAZ-53 A; VW Passat, 1,6 (5 ātrumi). Tālr. 24477 vakaros;

divrindu kartupeļu stādāmo mašīnu. Tālr. 55618 vakaros;

graudu dzirnavas. Tālr. 18236;

elektromotoru, 14 kW. Tālr. 50475;

«Bulerjan» tipa krāsni. Tālr. 22468;

akordeonu «Hohner-80»; elektropārvades kailvadus (1 km). Tālr. 15422;

mežu, zemi, kazu, šujmašīnu «Zinger», mēbeles. Tālr. 23968;

jaunu māju Preiļos vai maina pret mežu. Tālr. 23830, 24265;

bulli (7 mēn.). Tālr. 21007.

Iepērk gaļu. Izbauc uz mājām. Samaksa tūlītēja. Tālr. 14173.

A/s «Lauma» tirgos aizkarus, galdautus un mežģīnes 12. decembrī 9.00 Preiļos jaunrades namā, 13.00 Galēnos.

LASKANA

Līvānos, Dzelzceļa ielā 19
iepērk papīrmalku:

- bērzs, 21,5 USD/m³,
 - egle, 16,5 USD/m³,
 - priede, 16,5 USD/m³.
- Samaksa tūlītēja.
Tālr. 8-29-233808,
8-29-215088.

Pērk privatizācijas sertifikātus par visaugstākajām cenām Preiļos, Brīvības ielā 1, 2. stāvā katru darbdienu no 9 līdz 17, tel. 22700, un Līvānos, pasta ēkā 1. stāvā, tel. 42663. Strādājam arī sestdienās.

Pērk papīrmalku un bērza finierklucus mežā pie ceļa, cirmsas. Iespējami forvardera pakalpojumi. Samaksa tūlītēja. Tālr. 23743, mob. tel. 29-355766.

LIDZJŪTĪBAS

Arī cilvēka mūžs līdzīgs dziesmai —
man liekas,
Te tas ieskanas klusi, pieaug spēkā
arvien,
Te tas vareni plūst, jau ar tālumiem
tiekas,
Te tas pārtrūkst un izgaist,
Paliek atmiņas vien.
Izsakām līdzjūtību Jānim Klaužam,
TĒVU mūžībā pavadot.
SIA «ŽKS» kolektīvs

Gan saules dienas,
Gan grūti brīži —
It viss tiek klusi zemē tīts...
Skumju brīdī esam kopā ar
Ausmas LAIZĀNES tuviniekiem, no
viņas uz mūžu atvadoties.
Līvānu slimnīcas kolēģi